

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Рег. № 01-00-22/..... 15-05-2020

На Ваш рег. № КП-053-03-27/ 28.04. 2020 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КП-053-03-27
дата 19.05.2020 г.

ДО
Г- ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 054-01-31, внесен от Александър Маиров Сиди и Милен Василев Михов на 23.04.2020 г. и законопроект за изменение на Наказателния кодекс, № 054-01-33, внесен от Красимир Георгиев Ципов, Десислава Вълчева Атанасова и Анна Василева Александрова на 24.04.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Във връзка с Ваше писмо относно законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 054-01-31, внесен от Александър Маиров Сиди и Милен Василев Михов на 23.04.2020 г. и законопроект за изменение на Наказателния кодекс, № 054-01-33, внесен от Красимир Георгиев Ципов, Десислава Вълчева Атанасова и Анна Василева Александрова на 24.04.2020 г., Министерството на правосъдието предоставя следното становище:

- По законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 054-01-31, внесен от Александър Маиров Сиди и Милен Василев Михов на 23.04.2020 г.

С § 1 от законопроекта се предлага изменение в ал. 3 на чл. 67 НК, като се създаде възможност на условно осъдени лица да може да се налагат и пробационните мерки поправителен труд - чл. 42а, ал. 2, т. 5 НК и безвъзмезден труд в полза на обществото - чл. 42а, ал. 2, т. 6 НК. С § 2 се предлага завишаване на долния праг на наказанието в чл. 343, ал. 3, буква „б“ от „три“ на „пет“ години лишаване от свобода в случаи на управление на моторно превозно средство, с което се допуска причиняване на телесна повреда или смърт на друго, ако деянието е извършено в пияно състояние или след употреба на наркотични вещества или техни аналози, или от него е настъпила телесна

повреда или смърт на повече от едно лице, или деецът е избягал от местопроизшествието, или е управлявал, без да има необходимата правоспособност, или на пешеходна пътека.

С § 3 се предлага завишаване размера на глобата в чл. 343б, ал. 3 НК, като сега предвидения размер „от петстотин до хиляда и петстотин лева“ се промени на „хиляда и петстотин до три хиляди лева“ при управление на моторно превозно средство от лице, след употреба на наркотични вещества или техни аналози.

Министерството на правосъдието подкрепя по принцип законопроекта, предвид обществения интерес от по-ефективни и превантивни наказателноправни мерки по отношение на лица, които нарушават забраната за управление на моторно превозно средство в пияно състояние или след употреба на наркотични вещества или техни аналози.

В същото време обаче, следва да се посочи, че законопроекта се нуждае от повече внимание за правотехническото му оформяне и следва да се вземат предвид някои основни моменти. Това е така, защото видно от мотивите към законопроекта, в първата част предложените законови промени са насочени към създаване на възможност спрямо условно осъдени лица да може да се налагат и пробационните мерки поправителен труд и безвъзмезден труд в полза на обществото, а във втората част мотивите реферират към условното предсрочно освобождаване на осъдени лица по чл. 70, ал. 6 НК, за които се предлага само мярката безвъзмезден труд в полза на обществото да се реализира чрез полагане на труд като санитарни и хигиенисти в шокските зали, реанимациите и др., където има нужда от помощ към настоящия момент.

В мотивите към законопроекта са развити аргументи не само за изменение на чл. 67, ал. 3 НК, а също така и на чл. 70, ал. 6 НК, което би следвало да бъде уточнено и включено в законопроекта, ако вносителите смятат да бъдат обхванати и двете категории лица - условно осъдени лица и условното предсрочно освободени лица, или да бъде посочено защо са отграничени двете категории лица.

Следва да се има предвид, че със Закона за изменение и допълнение на Наказателния кодекс /ЗИДНК/ (обн. ДВ, бр. 27 от 2009 г.) са били изменени разпоредбите на чл. 67, ал. 3 и чл. 70, ал. 6 НК в смисъл, че съдът може да постанови изпълнение на една от пробационните мерки по чл. 42а, ал. 2, т. 1 – 4 НК, вместо предишният изказ „да постанови пробация“ включващ всички мерки посочени в чл. 42, ал. 2, т. 1-6 НК. Видно от мотивите към законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (№ 902-01-5 от 9.01.2009 г., 40-ото НС) изменението на чл. 67 и чл. 70 е свързано с формулировката на текстовете на двете разпоредби, които създават впечатлението, че на условно осъдените и предсрочно условно освободените се налага и второ наказание пробация, освен това, на което са осъдени, като с предложените промени в текстовете се цели коригиране на тази неточност.

В Решение № 5 от 27.03.2014 г. на Конституционния съд по к. д. № 2/2014 г. относно искане за установяване на противоконституционност на чл. 43а, т. 2 НК, конституционният съд обсъжда някои от аспектите на наказанието пробация, като посочва: „Проявление на принципа на правовата държава в областта на наказателното право прилагане, а не обратното – неговото нарушаване, е именно уредената в чл. 43а, т. 2 замяна с оглед постигане целите на наказанието, визирани в чл. 36, ал. 1 НК. Като алтернативна възможност в оспорената разпоредба е предвидено заместващото наказание да бъде друга пробационна мярка, но тя на практика би била приложима само ако неизпълнението на наложената на осъдения такава мярка е от по-леките, предвидени в чл. 42а, ал. 2 НК – тези от т. 1 до т. 4 от текста, при което би било възможно те да се заменят с по-тежките пробационни мерки, като поправителен труд или безвъзмезден труд в полза на обществото – чл. 42а, ал. 2, т. 5 и 6 НК.“

В института на пробацията законодателят е вложил двойко значение, от една страна тя е основно наказание, представляващо съвкупност от несвързани с лишаване от

свобода мерки, а от друга - пробацията може да се прояви и като отделна мярка за надзор в рамките на изпитателен срок.

С разпоредбата на чл. 67, ал. 3 НК законът дава възможност на съда да постанови по време на изпитателния срок на условното осъждане спрямо подсъдимия да се изпълнява една от пробационните мерки по чл. 42а ал. 2, т. 1-4 НК. Тази пробационна мярка не е наказание, а мярка за въздействие върху осъденото лице с цел да се засили превантивното и възпитателно въздействие на основното наказание за извършеното престъпление, като наказанието лишаване от свобода е отложено за определен изпитателен срок, по време на който подсъдимият следва да има поведение, ориентирано към спазване на законите на страната.

При условно предсрочно освобождаване по чл. 70, ал. 6 НК за осъдения се установява изпитателен срок в размер на неизтърпяната част от наказанието, в който срок, ако извърши ново умишлено престъпление, за което се предвижда наказание лишаване от свобода или не изпълнява постановената пробация, осъденият изтърпява отделно и неизтърпяната част от наказанието - чл. 70, ал. 7 НК.

Предвид изложеното по-горе при обсъждане на законопроекта следва да се обърне внимание дали предложеното в § 1 по отношение на пробацията няма да доведе до несъобразяване с чл. 31, ал. 4 от Конституцията на Република България (КРБ), съгласно който не се допускат ограничения на правата на обвиняемия, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието. Тази разпоредба има правно значение и при определяне на наказанието на подсъдимия, което следва да бъде съизмеримо с тежестта на престъплението и да отговаря на основната преследвана с него цел - осъденият да се поправи. Налагането на по-тежко наказание¹ би противоречало на посочените конституционни принципи, както и на чл. 31, ал. 5 КРБ, който изисква при изпълнение на наказанието да не се ограничават правата, незасегнати от действието на присъдата.

- По законопроект за изменение на Наказателния кодекс, № 054-01-33, внесен от Красимир Георгиев Ципов, Десислава Вълчева Атанасова и Анна Василева Александрова на 24.04.2020 г.

Със законопроекта се предлага изменение в санкцията на разпоредбата на чл. 343 НК, като предвидените към настоящия момент в ал. 1, буква „в“ наказания лишаване от свобода от две до шест години се заменят съответно с три до осем, а в особено тежки случаи от три до десет години се заменят съответно с четири до дванадесет години.

Предлага се изменение в санкциите и на разпоредбата на чл. 343б НК, като предвиденото към настоящия момент в ал. 1 наказание лишаване от свобода от една до три години и глоба от двеста до хиляда лева се заменят съответно с лишаване от свобода до пет години и глоба от петстотин до хиляда и петстотин лева. Предвиденото в ал. 2 наказание лишаване от свобода от една до пет години и глоба от петстотин до хиляда и петстотин лева се заменят съответно с лишаване от свобода от две до шест години и глоба от хиляда до пет хиляди лева. Предвиденото в ал. 3 наказание лишаване от свобода „от една до три години и глоба от петстотин до хиляда и петстотин лева се заменят съответно с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от хиляда до пет хиляди лева. В ал. 4 предвидената към момента санкция лишаване от свобода от една до пет години и глоба от петстотин до хиляда и петстотин лева се заменя съответно с лишаване от свобода от две до шест години и глоба от две хиляди до десет хиляди лева.

Със заключителните разпоредби на законопроекта се предлагат изменения в Закона за движение по пътищата (ЗДП), с които се завишава срокът за прекратяване на регистрацията на пътни превозни средства на собственик, който управлява моторно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или е

¹ В този смисъл Решение № 5 от 27.03.2014 г. на КС по к. д. № 2/2014 г.

употребил наркотични вещества или техни анализи, както и при отказ да му бъде извършена проверка с техническо средство и/или с тест за установяване концентрацията на алкохол и/или употребата на наркотични вещества или техни анализи, или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за извършване на химическо и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му и/или за употреба на наркотични вещества или техни анализи (чл. 171, т. 2а, буква „б“ ЗДП) както и санкцията за водач на моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина, който откаже да му бъде извършена проверка с техническо средство за установяване употребата на алкохол в кръвта и/или с тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни анализи или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо лабораторно изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му, и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни анализи (чл. 174 ЗДП).

Предлагат се изменения и в Закона за изменение на наказанията и задържането под стража, като се предвижда определяне на строг режим на осъдените на свобода, за които съдът е постановил принудително лечение поради алкохолна и/или наркотична зависимост.

В мотивите на вносителите към законопроекта се посочва, че с предложените промени се цели най-вече постигане на превантивен ефект и по-голяма адекватност на наказанието предвид обществената опасност на тези деяния, а предложените санкции ще имат предупредителен и възпитателен ефект, тъй като с последиците от тези деяния се отнемат човешки животи и трайно се уврежда физическото здраве и психическото състояние на пострадалите.

Министерството на правосъдието подкрепя законопроекта и посочените в мотивите на вносителите аргументи. Същите са обосновани и в съответствие с обществените очаквания. Съдържат необходимия анализ за обективната потребност от предвиждане и налагане на наказания, които трябва да бъдат съответни на обществената опасност на деянията, което предопределя значимостта на тези законови промени, като гаранция за ограничаване на отрицателните прояви и неблагоприятните последици, причинени от тежките пътно-транспортни произшествия.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ДАНАИЛ КИРИЛОВ